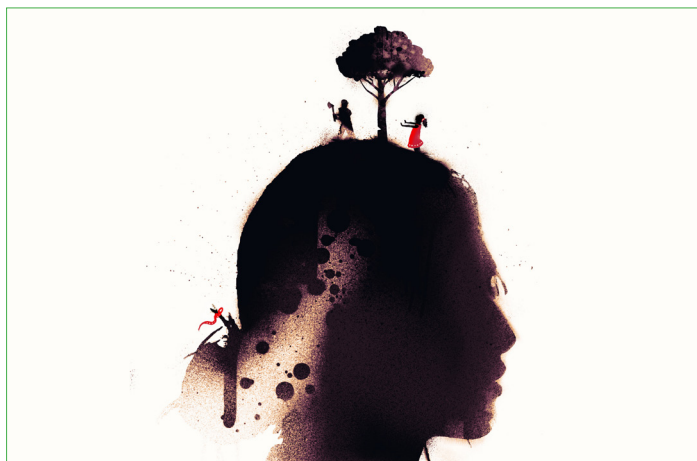

Norsk Folkehjelp 21. ordinære landsmøte

Høringsdokument Klima og kriser

“Norsk Folkehjelp mot 2030 - Solidaritet i praksis”
25. - 27. august 2023 - Scandic Oslo Airport Hotel, Gardermoen

Norsk Folkehjelp

Bli med i landsmøtedebatten!

Norsk Folkehjelp holder landsmøte 25-27. august 2023. Landsmøtekomiteen og komiteen for klima og kriser har, basert på debattheftet og innspill fra lokallag og medlemmer, utarbeidet høringsdokumentene som nå sendes ut til alle organisasjonsledd.

Det er dere – alle medlemmer, lokallag og kollektivt tilslutta som er medlemsdemokratiet og kjernen i Norsk Folkehjelp. Sentralstyret ber derfor alle lag, utvalg og kollektivt tilsluttede organisasjoner å behandle vedlagte dokument og komme med innspill, endringer eller forslag.

Fristen for å sende inn forslag er 23. mai 2023. Vi ber dere sende inn fortløpende de forslagene som behandles på årsmøter og andre møter.

Forslag skal sendes inn på eget skjema her:
folkehjelp.no/lm-forslag

Alle forslag skal sendes inn på e-post til

Bruk medlemsdemokratiet – lykke til med landsmøtediskusjonene!

Amalie Hilde Tofte

styreleder

STYREMØTE 4/2022

12.04.22 F Forslag til landsmøtet fra klima og kriser-komiteen

Dato:

2-3.12.2022

Bakgrunn:

Klima og kriser-komiteen leverer sitt høringsinnspill til landsmøtet.

Økonomiske konsekvenser:

Ingen

Vedtak:

Vedlagte forslag sendes på høring til alle deler av organisasjonen som etter vedtektene skal høres i forkant av landsmøtet 2023.

Vedlegg:

1. Rapport fra klima og kriser-komiteen

Saksnotat:

Temakomiteen «Klima og Kriser» (heretter komiteen) har jobbet ut i fra mandatet beskrevet i brevet fra generalsekretæren 16.12.21. Komiteen har utarbeidet en temarapport.

Komiteen har bestått av:

Monica Lunde, Leder, (NF Lillehammer)

Kirsten Hele Teige, Medlem, (NTL)

Amanda Hylland Spjeldnæs, Medlem, (Nestleder sol.ung/NF Bislett)

Ingrid Aspelund, Medlem, (Nestleder SPU/NF Kristiania)

Embla Husby Jørgensen, Medlem, (Blindern, Fremtiden i våre hender/HK)

Kristoffer Johan Sønderland Christiansen, Medlem (NF Nettet)

Leyla Kutlu, Varamedlem

Gernot Ernst, Varamedlem, (NF Kongsberg)

Sahar Azari, (Blindern, fagbevegelsen, ansatt naturvernforbundet)

Vegard Lindbæk, (SSU-leder NF-Midt-Troms) trakk seg som leder og deltaker i komiteens arbeid

Komiteen har i sitt arbeid fått innspill fra lederkonferansen, samfunnspolitisk fagkonferanse, lokallag og samfunnspolitisk utvalg.

Komiteen har i perioden hatt 2 fysiske møter og ett møte på Teams.

Komiteens leder har hatt dialog med leder for Landsmøtekomiteen underveis i prosessen.

Medlemmene i komiteen, og komiteens leder, har hatt dialog med administrasjonens ansatte som har støttet komiteens medlemmer underveis i prosessen.

Norsk Folkehjelp

Komiteen har hatt støtte fra administrasjonen ved -
Kristin Holme Obrestad, Humanitær nedrustning
Mona Staven Lundereng, Seksjon for samfunnspolitisk arbeid
Vegard Standahl Olsen, Seksjon for sanitet, førstehjelp og redning
Magnus Gjerde Lønneberg, Seksjon for organisasjonsutvikling

Vegard Standahl Olsen og Magnus Gjerde Lønneberg har fungert som komiteens sekretærer.

Bakgrunnsvurdering på leveranse

Komiteen har levert innspill på prinsippprogrammet, som er spilt inn til Landsmøtekomiteen og presenteres som en helhetlig del av deres forslag. Komiteen har utarbeidet en rapport, som er delt opp i Norsk Folkehjelps aktivitetsområder og som oppsummeres i kulepunkter for de ulike aktivitetsområder som innspill til landsmøtet. Slik håper komiteen å bidra til en god debatt, med velbegrunnede beslutninger, om hva Norsk Folkehjelp skal oppnå, hvordan Norsk Folkehjelp skal organisere seg og hvordan Norsk Folkehjelp skal jobbe for å møte klimaendringer og kriser.

Klima og kriser

Norsk Folkehjelps visjon *Solidaritet i praksis* er kjennetegnet på vårt arbeid og engasjement. For å ha troverdighet i dette arbeidet har vi forpliktet oss til å bidra til å nå FNs bærekraftsmål fordi vi ser at klimaendringer og miljøødeleggelser gir store utfordringer for menneskeheten. Konsekvensene vil ramme hardest de som vi jobber med og for med tanke på rettigheter til livskvalitet, likestilling og verdighet. Vi har også en miljøpolicy for ansatte som skal bidra til at Norsk Folkehjelp skal redusere vår egen belastning på klima og miljø så mye som mulig. Arbeidet må utvikles og omfatte alle deler av organisasjonen.

Komiteen har sett på hvordan de globale trendene vi ser i dag innen klima og kriser kan påvirke Norsk Folkehjelps arbeid i Norge og internasjonalt. Er Norsk Folkehjelp godt nok rustet for det ukjente og uventede som klimaendringer og kriser fører med seg?

Norsk Folkehjelp er i dag en organisasjon som kontinuerlig arbeider for å gjøre folks hverdag bedre enten vi rydder miner, deltar i redningsaksjoner, eller engasjerer oss for mennesker på flukt. Den forventede økningen av hendelser knyttet direkte og indirekte til klimaendringer vil kreve endring og tilpasning av oss som organisasjon. Vi må ha gode samarbeidspartnere for å kunne gjennomføre endringene og påvirke utviklingen i positiv retning. Det er særlig viktig å fortsette styrkingen av det sterke samarbeidet Norsk Folkehjelp har med fagbevegelsen.

I rapporten har komiteen ønsket å synliggjøre det omfattende arbeidet Norsk Folkehjelp gjør i dag, samtidig som vi vil utfordre organisasjonen til å diskutere temaene og foreslå nødvendige endringer. Vi vil oppfordre lokallag og medlemmer til å velge seg ut noen temaer de er engasjert i og lage politiske uttalelser og forslag til både nye arbeidsmetoder eller hvordan vi skal forsterke det gode arbeidet som allerede utføres i dag. Dette dokumentet er ikke ment å skulle være en rapport som skal stå for seg selv men er et bidrag til diskusjonen frem mot Landsmøte 2023

Mandat og avgrensning

Temakomiteen "Klima og Kriser" har fått et omfattende mandat for arbeidet. Komiteen er bedt om å gjennomføre en helhetlig behandling der temaet klima og kriser vurderes i sin fulle bredde. Hvilken innvirkning vil klimaendringene og dens konsekvenser ha på Norsk Folkehjelp? Hvilke endringer må organisasjonen gjøre for å møte de samfunnsendringene som kan komme i kjølvannet av klimakrisen? Komiteen skal se på alle aspekter og mulige konsekvenser for Norsk Folkehjelp, både nasjonalt og internasjonalt. Dessuten skal komiteen diskutere hvilken rolle NF kan og bør spille for å redusere utslipp globalt og nasjonalt for å bidra til at klimaendringene blir minst mulig omfattende.

Norsk Folkehjelp

Arbeidet med å redusere menneskers påvirkning på klimaet og reduksjon av konsekvensene er det som kalles "det uregjerlige problem" eller "wicked issues", der løsningene på ett problem gjerne kan føre til nye. Komiteen har lagt vekt på at Norsk Folkehjelp er en handlekraftig organisasjon der medlemmene ønsker å bidra konkret til problemløsning. Vi har derfor forsøkt å avgrense mandatet til å se på hvordan Norsk Folkehjelp kan ta tak i noen konkrete ting/regler/tiltak som organisasjonen kan stille seg bak og øke klimafokuset i hele Norsk Folkehjelp.

Vi har valgt å utforme en rapport som tar for seg de fire fagområdene Norsk Folkehjelp jobber innenfor, både Nasjonalt og internasjonalt. Innledningsvis har vi trukket fram et sitat, spørsmål eller påstand som vi tenker kan være gode diskusjonspunkt i lokallagene. Komiteen har også foreslått endringer i prinsippprogrammets kapittel om klima og tar for oss noen problemområder som kan videreutvikles til politiske uttalelser og/eller organisatoriske endringer.

Komitéens medlemmer:

Monica Lunde, Leder, (NF Lillehammer)

Kirsten Hele Teige, Medlem, (NTL)

Amanda Hylland Spjeldnæs, Medlem, (Nestleder sol.ung/NF Bislett)

Ingrid Aspelund, Medlem, (Nestleder SPU/NF Kristiania)

Embla Husby Jørgensen, Medlem, (Blindern, Fremtiden i våre hender/HK)

Kristoffer Johan Sønderland Christiansen, Medlem (NF Nesset)

Leyla Kutlu, Varamedlem

Gernot Ernst, Varamedlem, (NF Kongsberg)

Sahar Azari (Blindern, fagbevegelsen, ansatt naturvernforbundet)

Administrasjon:

Komiteen har fått god administrativ og faglig støtte fra ansatte i Norsk Folkehjelp.

Møter i komitéen:

- Vår 2022 Oppstartsmøte med lokallagene
- 12.09 Teamsmøte
- 26.09 Møte på Gardermoen
- 10.10 Møte på Norsk Folkehjelps hovedkontor

Innhenting av innspill:

- 23. Mai Høring hos lokallagene
- Innspill fra samfunnspolitisk fagkonferanse
- 24.09 Innspill fra workshop på lederkonferansen
- Innspill fra samfunnspolitisk utvalg

Klima som overordnet satsningsområde

Å bremse klimaendringene er nødvendig for å kunne nå FNs bærekraftsmål 13, men har også betydning for om vi skal greie å gjøre noe med de andre bærekraftsmålene til FN. Klimaendringer rammer for eksempel verdens fattigste hardest og må bremses for å oppnå bærekraftsmål 1 om å utrydde fattigdom og 10 om mindre ulikhet. Framover vil klimaendringene føre til at flere drives på flukt, får livsgrunnlaget ødelagt og vil skape større sosial uro. Klimakrisen fører til økt knapphet på naturressurser, noe som igjen kan bidra til konflikter.

Klimaendringer vil påvirke hvor kriger og konflikt pågår, varighet og hvilke humanitære konsekvenser de får. Tørke, flom og økende ekstremvær har alvorlige konsekvenser for avlinger, vannkvalitet og levebrød, som igjen kan forverre konflikter. Vi ser allerede hvordan klimakrisen rammer de som har minst, aller mest.

Samtidig som at Norsk Folkehjelp skal prioritere klima, skal organisasjonen også fortsette å prioritere kvalitet i arbeidet sitt. Førstehjelp, og redningstjenestens mulighet til å redusere eget klimaavtrykk må balanseres slik at tiltakene reduserer klimaavtrykk, men samtidig ikke påvirker evnen til å løse oppgaver og oppdrag på en effektiv måte. Norsk Folkehjelp vil stå overfor dilemmaer mellom å gjennomføre aktivitet og å redusere klimautslipp. Viktig rednings- og humanitært arbeid i dag kan true liv og samfunn i fremtiden dersom det bidrar til klimaendringer og en forsterkning av framtidige kriser. Generelt bør *ikke skade*-prinsippet stå sterkt når Norsk Folkehjelp står i slike dilemmaer, og de langsiktige og kortsiktige virkningene av organisasjonens aktivitet bør vurderes og veies opp mot hverandre.

Utvikling og humanitært arbeid

Norsk Folkehjelp må inkludere klima- og miljøperspektiv i alle sine prosjekter og samarbeid med partnerorganisasjoner. Det vil også kunne bety at Norsk Folkehjelp jobber med nye partnere internasjonalt, for å styrke klimaarbeidet i prosjektene

Det er åpenbare sammenhenger mellom det arbeidet Norsk folkehjelp gjør innen utvikling og humanitært arbeid og klima og kriser. Bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene, er en forutsetning for å nå mange av de andre bærekraftsmålene. Klimakrisen vil påvirke våre prosjekter og partnerorganisasjoner framover og kan føre til at det blir behov for omprioriteringer og raske endringer.

Klimakrisen påvirker Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid og Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid vil måtte tilpasses klimakrisen. Framover bør vi arbeide med hvilke praktiske konsekvenser det får for arbeidet og justere oss deretter. I tillegg til at Norsk

Norsk Folkehjelp

Folkehjelps stemme trengs mer når klimaendringenes kriser ødelegger livsvilkår i det globale Sør.

Forslag til organisatoriske endringer

- Det vil sannsynligvis bli flere klimaflyktninger i land der Norsk Folkehjelp har prosjekter. Vi må rigge oss til å være forberedt på at klimaendringene vil drive flere på flukt, både internt i land og på tvers av landegrenser. Det kan føre til usikkerhet i prosjektene og kreve mer fleksibilitet og oppfølging av mennesker som drives på flukt av klimaendringer.
- Norsk Folkehjelp må inkludere klima- og miljøperspektiv i alle sine prosjekter og samarbeid med partnerorganisasjoner. Det vil også kunne bety at Norsk Folkehjelp jobber med nye partnere internasjonalt, for å styrke klimaarbeidet i prosjektene
- Det vil framover bli behov for flere ressurser for å jobbe med konsekvensene av klimaendringer og å øke den interne kompetansen på skadebegrensning og tilpasning

Forslag til politiske endringer

Ny tekst til politisk posisjon:

- Ansvar for klimakrisen ligger først og fremst hos rike land med historisk høye utslipp. En rettferdig klimapolitikk anerkjenner at konsekvensene rammer ulikt og at det er et solidarisk ansvar for land som Norge å ta ansvar for å kutte utslipp og finansiere klimatilpasning og restaurasjon etter påført skade.
- Bærekraftsmål 13.a sier at land skal gjennomføre forpliktelsene sine om utslippskutt og sørge for klimafinansiering for å dekke utviklingslandenes behov for å innføre hensiktsmessige klimatiltak. Norsk Folkehjelp skal være en pådriver for at de internasjonale klimaforhandlingene blir mest mulig rettferdige og rettmessige. Det vil si at rike land tar sin del av ansvaret for utslippskutt og bærekraftig klimafinansiering.
- Norsk Folkehjelp skal fremme perspektivene og lærdommene fra lokalsamfunn, fagorganiserte, urfolk og andre minoriteter i den grønne omstillingen. Vi skal bidra til at fornybar energi tilfaller lokalsamfunn, ivaretar natur og urfolks rettigheter og ikke øker ulikhetene.
- I årene framover vil det bli betydelige flere grønne investerings- og utviklingsprosjekter. Disse må være forankret i grasrota og i tråd med sosiale og biologiske forhold, slik at ikke klimakrisen brukes som unnskyldning til undertrykkelse. Norsk Folkehjelp skal være tilstedeværende, gjennom prosjektene våre, for å bidra til en at den grønne omstillingen blir mest mulig rettferdig.

Norsk Folkehjelp

- Klimaendringene er urettferdige. Selv om tørke, flom og ekstremvær rammer hele jorden, er det de med færrest ressurser som rammes hardest. Klimaendringene har også en kjønnsdimensjon. Flertallet av verdens fattige er kvinner og andre sårbare grupper, og de glemmes ofte i klimatiltak. Vi kan derfor ikke lenger arbeide med klima uten å også arbeide med likestilling - og vice versa. Dessuten er kvinner og andre undertrykte grupper ikke bare ofre, men også en ressurs. NF skal jobbe for at de blir aktører i klimakampen, ikke ofre.

Eksplisivrydding og nedrustning

I særskilt sårbare områder med skog og økosystem der Norsk Folkehjelp jobber, bør vi framover gå i dialog med myndigheter og andre nøkkelaktører om bruk av området etter rydding. Et klima- og miljøperspektiv må være godt integrert i alt arbeidet vi gjør.

Norsk Folkehjelp skal jobbe for økt beskyttelse av miljø og klima innenfor eksplisivrydding og nedrustning. Land i pågående konflikter er i mindre grad i stand til å takle klimaendringer, både fordi de er svekket av konflikt og de har dårligere fungerende samfunnssystemer. Klimaendringer vil også påvirke måten Norsk Folkehjelp jobber på som en humanitær aktør med eksplisivrydding, fordi ekstremvær vil gjøre rydding av eksplisiver vanskeligere, og dermed redusere farten på arbeidet. Flom og jordras kan føre til at udetonerte eksplisiver flytter på seg, og at det må gjennomføres ny kartlegging og rydding av områder. Klimaendringer kan derfor forlenge perioden sivile utsettes for fare.

Tørke og havnivåstigning

I Jemen og Irak er for eksempel tørke og ekstrem varme en stor utfordring hva gjelder hastigheten vår når vi skal rydde eksplisiver, både for manuelle mineryddere og minehunder. I Vietnam vil havnivåstigning føre til at områder blir ubeboelige og at nye områder tas i bruk, og at vi må tenke mye mer langsiktig og gjøre gode analyser når vi skal prioritere hvilke områder som skal ryddes først.

I særskilt sårbare områder med skog og økosystem der Norsk Folkehjelp jobber, bør vi framover gå i dialog med myndigheter og andre nøkkelaktører om bruk av området etter rydding. Et klima- og miljøperspektiv må derfor være godt integrert i alt arbeidet vi gjør for å redusere negativ påvirkning, og bidra til en mer positiv påvirkning på klima og miljø.

Norsk Folkehjelp

Kriger bidrar til klimagassutslipp

Vi vet at forsvar og militæret er betydelige kilder til klimagassutslipp i verden, både i fredstid og under konflikt. Militære utslipp antas å stå for 5 prosent av globale utslipp, men fordi rapportering på dette i dag i stor grad er frivillig er det få stater som rapporterer på dette. Her kan Norsk Folkehjelp bidra til at militære utslipp telles og kuttes.

Atomvåpen

Når det gjelder masseødeleggelsesvåpen som atomvåpen er det selv uten at de brukes stor risiko forbundet med lagring, transportering, produksjon og testing av atomvåpen. Ekstremvær øker risikoen for ulykker. Prøvesprengning av rundt 2000 atomvåpen så langt i historien har allerede ført til store miljøødeleggelser i mange land, og vi vet at enhver bruk av atomvåpen utgjør en trussel for klima- og matsikkerheten vår.

Som en ledende global humanitær aktør innenfor mine- og eksplosivrydding arbeider vi for at alt vårt arbeid er i tråd med «ikke skade»-prinsippet. Dette gjelder også klima og miljø, og det arbeides aktivt for å redusere miljø- og klimaavtrykket.

- Norsk Folkehjelp skal jobbe for økt beskyttelse av miljø og klima innenfor eksplosivrydding og nedrustning
- Norsk Folkehjelp er aktivt engasjert i nettverk i Norge og internasjonalt rundt spørsmål knyttet til beskyttelse av miljøet under konflikt

Til regjeringen:

- Norsk folkehjelp mener det må settes utslippsmål for forsvaret, at utslipp fra det norske forsvaret inkluderes i Norges klimaregnskap, og at Norge gjennom sitt medlemskap i NATO jobber for at andre NATO-land gjør det samme.

Førstehjelp, søk og redning

Kan vi tolerere en høyere risiko for våre mannskaper om det kan resultere i at flere liv reddes?

Kan en eventuell økning i risiko reduseres i form av kompetanseheving og andre tiltak?

Det er liten tvil om menneskeskapte klimaendringer påvirker hverdagen til organisasjonens søk- og redningsmannskaper og mannskaper som gjennomfører førstehjelps tjenester i form av vakter eller beredskapsambulanse. Selv om

Norsk Folkehjelp

klimaendringene har vært og forgår gradvis vil de bli mer og mer merkbare etterhvert som årene går. Derfor må vi som en beredskapsorganisasjon på kort og lang sikt forberede oss og utvikle oss på en slik måte at vi i fremtiden kan fortsette å levere beredskapstjenester av høy kvalitet, men som også er tilpasset de rådende og kommende hendelser i alle størrelsesordener.

Styrken i Norsk Folkehjelps akuttberedskap nasjonalt har vært viljen og evnen til å tenke innovativt for å løse oppdrag som oftere og oftere er resultat av klimaendringer. Det samme gjelder strategisk plassering av lokallag slik at man kan rykke raskt ut der det skjer, og et sterkt fokus på kontinuerlig trening for å sikre at mannskapene er forberedt på oppdragene de møter.

Kan vi tåle høyere risiko for mannskapene?

Den forventede økningen av hendelser knyttet direkte og indirekte til klimaendringene vil kreve tilpasninger og endringer av oss som organisasjon. Disse tilpasningene og endringene vil trolig være merkbare gjennom hele organisasjonens ledende dokumenter som direktiver, prosedyrer og metodesett, men også gjennom HMS-arbeid og den enkeltes tanker rundt egen sikkerhet.

- Kan vi tolerere en høyere risiko for våre mannskaper om det kan resultere i at flere liv reddes? Og kan en eventuell økning i risiko reduseres i form av kompetanseheving og andre tiltak?
- Sikre at vi har kompetansen som trengs for å gjøre gode risikovurderinger for oss selv og andre ved krisesituasjoner, katastrofer og ekstraordinære hendelser.
- Sikre at vi rekrutterer bredere og i alle befolkningsgrupper (alle kjønn og inkludert immigranter) for å kunne bidra bedre ved klimautløste kriser og katastrofer.

Påvirkningen klimaendringene vil ha på våre lokallag og mannskaper vil som nevnt over bli mer og mer merkbare med tiden. Utfordringene vil også være mange og komme i flere former med varierende innvirkning og alvorlighetsgrad.

- Endringer i klimatiske forhold vil på en direkte måte påvirke forholdene våre mannskaper jobber under.
- Utfordringer med kommunikasjon og infrastruktur vil i større grad prege de hendelsene vi møter.
- Det kan bli behov for en gruppe mannskaper med høyere kompetanse innenfor de felt som måtte komme som en konsekvens av klimaendringer

Norsk Folkehjelp

Er vi godt nok forberedt for langvarig innsats?

For å ruste førstehjelp, søk og redning for fremtidens oppdrag, klimarelaterte kriser og katastrofer, må vi kunne se på muligheter for endringer og omstillinger i organisasjonen. Vi har gjennom aksjoner som Gjerdrum, Viking Sky og evakueringen av Eresfjord under Gyda erfart at behovet for mannskaper under ekstraordinære hendelser og katastrofer ofte er høyere og mer langvarig enn det som er normalt.

- Omstille seksjon for førstehjelp, søk og redning til en fullverdig beredskapsorganisasjon. Det finnes i dag ingen i organisasjonen som jobber direkte med totalberedskapen til Norsk Folkehjelp på et overordnet operativt nivå som omfatter flåtestyring, ressurs styring og operativ støtte under større hendelser.
- Tilrettelegge for smidigere samhandling på tvers av politidistrikter innad i organisasjonen.
- Utvalgte redningsmannskaper eller grupper med høyere og spisset kompetanse innenfor relevante fagfelt for håndtering av ekstraordinære hendelser og oppdrag Disse opererer nasjonalt og uavhengig av politidistrikter og andre geografiske begrensninger for å sikre rett ressurs på rett sted.
- Under alvorlige og større hendelser er det naturlig at en andel av mannskapene som i sitt daglige virke jobber i samfunnskritiske funksjoner ikke kan stille som frivillig siden de allerede benyttes som en profesjonell ressurs. I noen deler av landet kan dette by på en utfordring som vi må forberede oss på å løse, blant annet ved bredere rekruttering.

Lokallagene – vår viktigste ressurs

Norsk Folkehjelps viktigste ressurs ved kriser og katastrofer er lokallagene. De vil være de første til å representere organisasjonen ved en hendelse i deres lokalmiljø, de har muligheten til å redde liv, forebygge tap av liv, og ellers være en viktig ressurs for «aksjonseier».

- Skal lokallagene være en del av et velfungerende samvirke ved kriser og katastrofer er det også viktig at de i «fredstid» er en inkludert del av den lokale beredskapen.
- Norsk Folkehjelp bør være representert i alle kommunale beredskapsråd hvor vi har lokallag.
- Vi bør aktivt delta i lokale og nasjonale katastrofeøvelser som en operativ part.

Norsk Folkehjelp

Førstehjelp, søk og rednings mulighet til å redusere eget klima avtrykk må baseres på en balansegang hvor tiltakene reduserer klimaavtrykk, men samtidig ikke påvirker evnen til å løse oppgaver og oppdrag på en effektiv måte.

- For å kunne investere i nyere og mer miljøvennlige kjøretøyer må engangsavgiften for frivillige redningskjøretøyer fjernes.
- Klimavennlige produkter og løsninger er ofte kostbare, og det finnes i dag lite til ingen støtteordninger for frivillige organisasjoner som ønsker å redusere eget klimaavtrykk.
- Presset økonomi i lokallagene gjør det utfordrende å iverksette tiltak for å redusere klimaavtrykk ved innkjøp og investeringer.
- Lavterskel tiltak som bevisstgjøring rundt god avfallshåndtering og mer miljørettet drift av egne lokaler og eksisterende kjøretøysressurser er noe som bør legges større vekt på.

Men hva ønsker Norsk Folkehjelp førstehjelp, søk og redning å være i fremtiden? Vi ønsker å være en organisasjon rustet for å kunne håndtere kriser og katastrofer både i akutfase og over lengre tid. Vår organisasjon skal være tilpasset fremtiden vi møter, hendelsene som skal håndteres, menneskene som trenger vår hjelp, og en fremtid som stiller høyere krav til oss som beredskapsorganisasjon.

Forslag til prinsippprogram - Førstehjelp, søk og redning

- *Norsk Folkehjelp vil være en organisasjon som bidrar akutt og over tid ved kriser og katastrofer.*

Nasjonalt, samfunnspolitisk aktivitet

Norsk Folkehjelp skal synliggjøre hvordan klimaendringer og klimatiltak påvirker folk ulikt og hvordan klimaendringer kan brukes som et skalkeskjul for politiske prioriteringer.

Politiske endringer og kunnskapsbank

Klima og kriser kommer til å bli trukket inn i flere politiske saker i tiden fremover. Klimaflyktninger vil bli et viktigere element ved asylpolitikken, miljøødeleggelser vil bli mer relevant når vi diskuterer krig, klimautslipp vil bli viktigere når vi snakker om statsbudsjettet og klimaendringers konsekvenser for kvinner vil bli en del av

Norsk Folkehjelp

kvinnekampen. Dette innebærer at når frivillige og ansatte i Norsk Folkehjelp utvikler kampanjer, uttaler seg i media, deltar i debatter og skriver kronikker, kommer det til å bli relevant å trekke inn klima i flere sammenhenger enn tidligere.

- Norsk Folkehjelp skal bli en kunnskapsbank med omfattende kompetanse på hvordan klima og kriser henger sammen med ulike samfunnspolitiske temaer. Både ved å formidle sammenhengene mellom klima, kriser og samfunn, og ved å presentere samfunnsmessige løsninger på klimautfordringer. Organisasjonen kan bli en pålitelig kilde til informasjon om tematikken for fagbevegelsen, politikere og sivilsamfunnet.
- Som kunnskapsbank har Norsk Folkehjelp et godt grunnlag til å jobbe med ulike aktører i samfunnet til å bli mer klimavennlige. Vi kan utfordre fagbevegelsen til å føre regnskap over eget klimautslipp og stille faktabaserte klimakrav til hvor mye klimautslipp selskaper skal ha.
- Norsk Folkehjelp skal synliggjøre hvordan klimaendringer og klimatiltak påvirker folk ulikt og hvordan klimaendringer kan brukes som et skalkeskjul for politiske prioriteringer. Grønn omstilling må være rettferdig og motvirke ulikhet. Den som har minst, er ikke den som skal betale mest for klimaomstillingen

Forslag til politiske endringer:

- NF blir en troverdig kunnskapsbank på spørsmål rundt klima og kriser.
- NF stiller faktabaserte klimakrav til regjeringen, fagbevegelsen og andre samfunnsaktører.
- NF utarbeider politikk på klimaflyktningers juridiske rettigheter.
- NF vil ved alle spørsmål om klima og kriser vurdere hvilke konsekvenser det har for kvinner og sårbare grupper og se på hvordan de kan bli inkludert som aktører i klimatiltak.
- NF analyserer og rapporterer på hvordan vi selv påvirker klima og miljø, og vi vil sammen med våre partnere jobbe for reduksjon i utslipp, klimatilpasning og beskyttelse av miljøforkjempere.

Forslag til "regjeringen må" i NFs politiske posisjoner:

- Lede an i arbeidet for å øremerke klimafinansiering til klimatilpasning, ikke bare utslippskutt, slik at lavinntektsland får mer handlingsrom.
- Styrke Norges ambisjonsnivå for kutt i egne utslipp og melde inn forsterket mål til FN.

Norsk Folkehjelp

- I arbeidet med tap og skade, må regjeringen presse på for å ivareta lokal forankring og organisasjoner, slik at man ivaretar og støtter opp om særlig sårbare grupper som rammes hardt av klimaendringene.
- Støtte opp utviklingslandenes krav i forhandlinger om finansieringsmekanismer i internasjonale forhandlinger.

Samfunnspolitisk aktivitet i lokallag

For at Norsk Folkehjelp skal vokse, må klima tydeligere på agendaen. Ved å være en ledende organisasjon i Norge på sammenhengene mellom klima, kriser og samfunn, har Norsk Folkehjelp potensiale til å rekruttere nye frivillige som er interesserte i denne problematikken. Ungdom er særlig opptatt av klimaendringer, og et større klimafokus i Norsk Folkehjelp er viktig for å rekruttere ungdom.

De samfunnspolitiske temaene som lokallagene jobber med vil påvirkes av klimaendringer, og klima vil bli dratt inn i flere diskusjoner. Da er det viktig at Norsk Folkehjelp har god kunnskap på feltet som lokallag kan bruke i sitt samfunnspolitiske arbeid. På hvilke arenaer det vil bli behov for frivillige vil også påvirkes av klimaendringene, og det kan for eksempel bli økt behov for aktiviteter på flyktningmottak når det kommer klimaflyktninger. For at lokallag skal få til rask omstilling til nye behov i samfunnet, trenger vi kunnskap om klima og krisehåndtering som ligger klart, samt en beredskapsplan for å håndtere masseflukt.

Forslag til organisatoriske endringer:

- NF utarbeider en beredskapsplan for å håndtere en massefluktsituasjon.

Forslag til uttalelser

- Landsmøtet 2023 vedtar en generell uttalelse om sammenhengen mellom klima og kriser, som hele organisasjonen kan stille seg bak.

Norsk Folkehjelp som grønn organisasjon

Hvor skal balansen mellom å redusere eget klimautslipp og å gjennomføre aktivitet som bidrar til klimautslipp gå? Norsk Folkehjelp må se kritisk på eget klimautslipp og utarbeide konkrete mål for blant annet innkjøp og reiser.

Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp har en klima- og miljøpolicy som sist ble revidert i april 2022. Organisasjonen ble miljøfyrtårnsertifisert 14.12.2020 med varighet i 3 år. Deretter må Norsk Folkehjelp søke om å bli resertifisert.

Policyen forplikter alle ansatte i Norge og i internasjonale programmer til å følge den. Det er satt ned en miljøgruppe med base på hovedkontoret som har ansvar for å monitorere og rapportere Norsk Folkehjelps årlige etterlevelse av policyen samt framskritt i tiltakene.

Miljørapporten for 2021 gir et bilde av organisasjonens arbeid med klima- og miljø. Den skal bidra til at Norsk Folkehjelp kan identifisere områder der avtrykket er størst og tiltak er mest effektivt. Den vil også vise trender over tid og gi en indikasjon på tiltak som fungerer.

Rapportens klimaregnskap gir grunnlag for å kartlegge og ha kunnskap om vårt avtrykk på klima og miljø. Klimaregnskapets svakhet er at det ikke gir et bilde av det faktiske klimaavtrykket til organisasjonen – men kun gjenspeiler det Norsk Folkehjelp rapporterer på. Den er hovedsakelig en god kilde til analyse og en måte å identifisere hvilke tiltak vi bør iverksette hvor for å redusere utslipp over tid.

Komiteen har et inntrykk av at det er innført gode tiltak for å redusere organisasjonens negative påvirkning på klima- og miljø, men at man må forsterke og forbedre arbeidet. Miljørapporten må utvikles til å omhandle regionskontorene og skille mellom Norge og utlandet.

Lokallagene er selvstendig juridiske enheter som bør lage egne målsettinger for dette arbeidet. Samtidig vil alle organisasjonsledd være forpliktet til å følge prinsippprogram, handlingsprogram og vedtekter. Derfor vil det være viktig at miljøpolicyen også gjenspeiles i disse dokumentene.

Hvor skal balansen mellom å redusere eget klimautslipp og å gjennomføre aktivitet som bidrar til klimautslipp gå? For å komme nærmere et svar må Norsk Folkehjelp stille seg kritiske spørsmål til eget klimautslipp og utarbeide konkrete mål. Dette innebærer for eksempel økt bevisstgjøring av ansatte som foretar innkjøp, og å velge miljøsertifiserte leverandører og produkter der det er mulig.

Konklusjon

Norsk Folkehjelp må aktivt arbeide for å være en grønn organisasjon som gjennom arbeidet tar klimaendringer og deres konsekvenser på alvor. Norsk Folkehjelp, som en sivilsamfunnsorganisasjon, må være organisert for å kunne møte ukjente og uventa hendelser. Organisasjonen har tradisjon for å tenke langsiktig og er en seriøs aktør der alle ledd bidrar. Tiltakene vi setter inn må styrke det arbeidet vi gjør og bidra til å videreutvikle dette.

I dette arbeidet trenger vi engasjerte medlemmer og tillitsvalgte sine innspill.

Innspill til Landsmøtekomiteen

Forslag til organisatoriske endringer:

- NF må sette seg konkrete mål til eget klimautslipp.
- NF skal utarbeide en veileder for klimavennlig aktivitet i lokallag.
- NF skal utarbeide nye retningslinjer for å vurdere om det er nødvendig med flyreiser til møter og konferanser for ansatte og frivillige, samt en plan for å redusere antall flyreiser.
- Styrene i lokallagene forplikter seg til å gå gjennom lokallagets klimaavtrykk og se på mulige tiltak for å redusere dette

Forslag til endring av Norsk Folkehjelps prinsippprogram – fra temakomiteen for klima og kriser:

KOMMENTAR: Vi har tatt utgangspunkt i det som står i den eksisterende teksten, men oppdatert den med litt mer substans som hovedsakelig er hentet fra debattheftet. Vi ønsker at denne teksten blir lagt til som et femte hovedpunkt i prinsippprogrammet. Merk at dette er et utkast og at flere ting kan få plass, hvis vi tenker dette som et eget kapittel i prinsippprogrammet. Vi har ikke finlest om noe kan være dekket i de andre kapitlene. Vi trenger særlig innspill til flere «vil»-punkter.

Eksisterende tekst:

Endringer i klimaet og rasering av naturgrunnlag påvirker vårt arbeid, både nasjonalt og internasjonalt. Konsekvensene av klimaendringer er ofte ulike for kvinner, menn og barn, og rammer i stor grad fattige og marginaliserte mennesker. Klimaendringer vil potensielt skape ytterligere samfunnsmessige skjevheter og bidrar til politisk ustabilitet, økt konfliktnivå og flere mennesker på flukt. Dette krever god lokal og internasjonal innsats. Klimaendringer vil også påvirke både type og mengde oppdrag for våre frivillige mannskaper og kreve en enda mer robust redningstjeneste.

Ny tekst:

Klima og kriser

Klimaendringene skjer nå og påvirker oss alle. De rammer likevel de fattigste hardest, de som allerede har minst og de som bærer minst ansvar for verdens klimagassutslipp, ofte spesielt kvinner. Selv om vi lykkes i å begrense utslippene og temperaturstigning ut over 1,5 grader, har global oppvarming allerede fått katastrofale konsekvenser for livet på jorda. Planeten tåler ikke mer. Klimaendringer skaper ytterligere samfunnsmessige skjevheter og bidrar til politisk ustabilitet, økt konfliktnivå og flere mennesker på flukt. Klimaflyktninger er fortsatt ikke anerkjent i FNs flyktningkonvensjon, men andelen mennesker som drives på flukt på grunn av klimarelaterte hendelser er i sterk vekst. Uforutsigbarheten som ekstreme værhendelser medfører utfordrer samfunnssikkerheten også i Norge. Godt forebyggingsarbeid er avgjørende. Klimaendringer vil påvirke våre frivillige mannskaper og kreve en mer robust

Norsk Folkehjelp

redningstjeneste. Oppdragene vil oftere og oftere være et resultat av klimaendringene. Både mengden oppdrag, og oppdragenes alvorlighetsgrad vil øke. Norsk Folkehjelp skal være en handlekraftig beredskapsorganisasjon som evner å møte komplekse, klimarelaterte kriser lokalt og internasjonalt.

Norsk Folkehjelp har en unik tematisk og geografisk bredde. Vi driver både med redningsarbeid og samfunnspolitikk, på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Arbeid mot klimaendringer krever samarbeid på tvers av sektorer og landegrenser, og dette gir Norsk Folkehjelp potensiale til å være ledende i Norge på problematikk rundt klima og kriser.

Folkelig mobilisering er helt avgjørende for en rettferdig klimapolitikk. Det er viktig at den grønne omstillingen kommer nedenfra, også i vår egen organisasjon. Norsk Folkehjelp, som jobber så bredt, har mange muligheter for frivillige som vil engasjere seg. Norsk Folkehjelp skal jobbe for at flere menn blir aktører i områder som oftest kvinner er aktive (f.eks. I flyktninghjelp) og flere kvinner blir aktører i områder hvor er tradisjonelt flere menn (f.eks. søk og redning).

Norsk Folkehjelp vil:

1. Være en pålitelig kunnskapsbank om sammenhenger mellom klima, kriser og samfunn.
2. Sikre organisasjonsbygging og strategisk plassering av lokallag slik at vi kan rykke ut raskt til hendelser som krever vår innsats.
3. Være en organisasjon som bidrar akutt og over tid ved kriser og katastrofer.
4. Fokuserer på kontinuerlig trening av mannskaper slik at de er forberedt i kompleksiteten oppdragene de møter og oppmuntre til en lik deltakelse av menn og kvinner.
5. Fokuserer på forebygging og klimatilpasning i kommuner og lokalsamfunn
6. At det skal bli enklere og billigere for enkeltpersoner og lokallag å gjøre klimavennlige valg
7. At klimaflyktninger skal anerkjennes under FNs flyktningkonvensjon med juridiske rettigheter